

Manfredo Tafuri, 'La città rovesciata', *L'indice dei libri del mese* 3 (1993), 12-13

James S. Ackerman, *The Villa: Form and Ideology of Country Houses* (London: Thames & Hudson, 1990)

Manfredo Tafuri, 'La città rovesciata', *L'indice dei libri del mese* 3 (1993), 12-13

James S. Ackerman, *The Villa: Form and Ideology of Country Houses* (London: Thames & Hudson, 1990)

Het alter ego van de stad

Marson Korbi en Michela Bonomo

In veel westerse landen was na de Tweede Wereldoorlog de verspreiding van 'villa's' onderdeel van een neoliberaal project om het territorium te verstedelijken. Het betekende zowel een bouw golf als de commercialisering van het 'landhuis', vaak in de meest ontspannen vorm, voor gezinnen uit de middenklasse. Tegen het einde van de twintigste eeuw was de secularisatie van de villa zo goed als voltooid.

Toen Manfredo Tafuri in 1993 de Italiaanse vertaling van James S. Ackerman's boek *The Villa: Form and Ideology of Country Houses* uit 1990 besprak, was het bijna tien jaar geleden dat Italië een wet had aangenomen die de eerste 300 m van de kustlijn beschermde tegen bebouwing. Het doel van de wet was om speculatie tegen te gaan, vooral in afgelegen gebieden. Was deze wet eerder afgekondigd, dan zou die de bouw van enkele van de beroemdste villa's uit de architectuurgeschiedenis hebben tegengehouden. Veel architecten beschouwen de beroemde, in 1940 voltooide Villa Malaparte als een 'gerealiseerde utopie' en die heeft dan ook als een navolgenswaardig voorbeeld gediend, waarbij de negatieve gevolgen van de democratisering van dit type bouwwerk – zoals de

The Alter Ego of the City

Marson Korbi and Michela Bonomo

In many Western countries after the Second World War, the proliferation of 'villas' was part of a neoliberal project to urbanise the territory. It meant both a building boom and the commercialisation of the 'country house', often in its most leisurely form, for middle-class families. By the end of the twentieth century, the secularisation of the villa was virtually complete

When Manfredo Tafuri reviewed the Italian translation of James S. Ackerman's book *The Villa: Form and Ideology of Country Houses* in 1993, it had been almost ten years since a law in Italy had been enacted to protect the first 300 m of shoreline from construction. The aim of the law was to curb speculation, particularly in remote areas. If it had been promulgated earlier, it would have prohibited the construction of some of the most celebrated villas in the history of architecture. While the renowned Villa Malaparte, completed in 1940, represents a 'realised utopia' for many architects, it also served as an epitome that many have tried to emulate, deliberately ignoring (or ignorant of) the negative consequences of the democratisation of this kind of building – such as the con-

sumption of the territory and the destruction of the landscape – opzettelijk (of onbewust) zijn genegeerd.

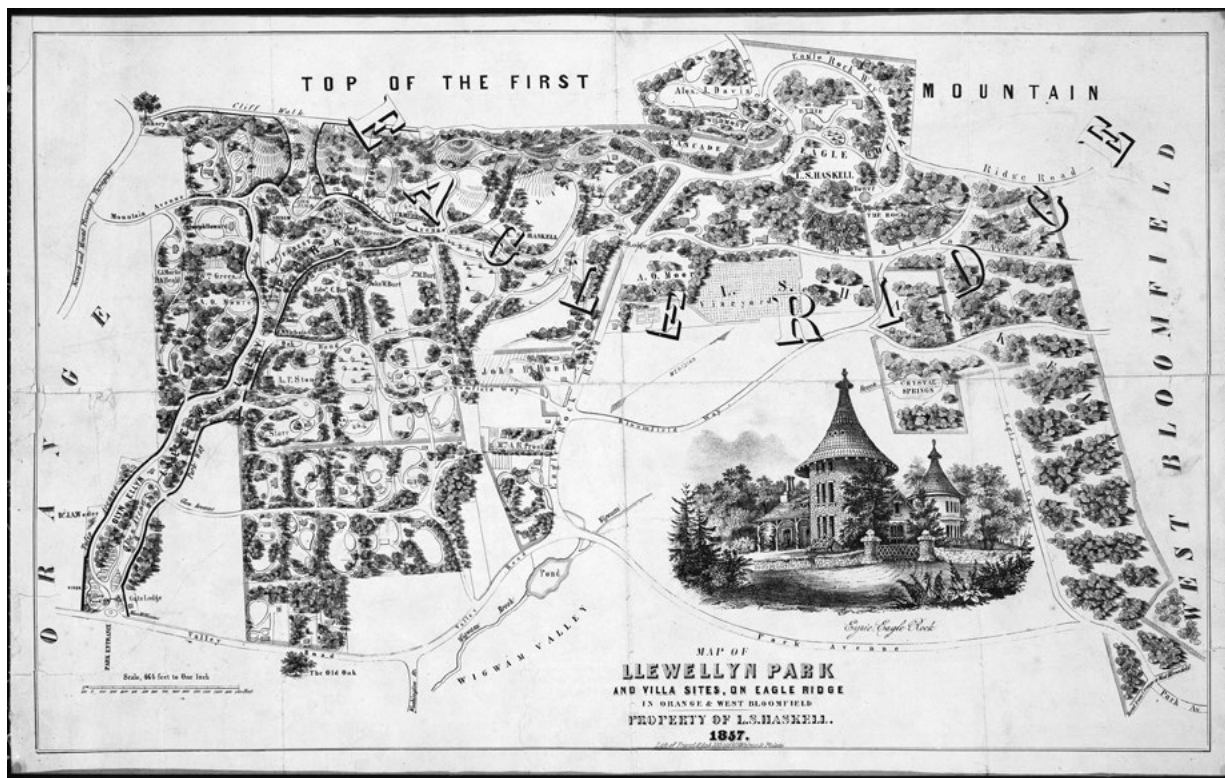
Tafuri's bespreking van *The Villa* verscheen in maart 1993 in *L'indice dei libri del mese*, een maandblad dat tien jaar eerder was opgericht als de Italiaanse tegenhanger van *The Times Literary Supplement* en *The New York Review of Books*. Op het moment van schrijven liep Tafuri's leven ten einde: zijn laatste belangrijke werk, *Ricerca del rinascimento: Principi, città, architettura*, dat in 2006 naar het Engels is vertaald, was in 1992 verschenen; hij zou in februari 1994 na een lang ziekbed aan een hartaanval overlijden. Tafuri was positief over Ackerman's boek en prees diens aanpak, die hij beschreef als een mengsel van Angelsaksisch-empirisch en Duits-filologisch. Hij plaatste het boek in de historiografische traditie van de *longue durée* zoals naar voren komt in de genealogische studie van het villatype, dat 11 hoofdstukken beslaat en vele eeuwen omspant. Ackerman begint zijn onderzoek naar de oorsprong van de villa in het oude Rome inderdaad met een gedetailleerde analyse van de term. Vervolgens beschrijft hij de eerste heropleving van de villa in de Renaissance en Palladio's herinterpretatie in de zestiende eeuw. De hoofdstukken in de tweede helft gaan over de terugkeer van de villa en de uitvinding van het landschap in de achttiende en negentiende eeuw, waarvoor hij projecten naar ontwerp van Thomas Jefferson, Andrew Jackson Downing, Frank Lloyd Wright en Le Corbusier tot in detail analyseert. Ackerman presenteert de villa niet alleen als een type dat het resultaat is van heldere (psychologische, maatschappelijke en politieke) behoeften, maar ook als het product van een fantasie die eeuwenlang heeft standgehouden. De villa was een gebouw op het platteland, dat was ontworpen voor plezier en ontspanning, maar dat nooit helemaal wist los te komen van de stad, hoewel het als tegenhanger van de stad werd gebouwd. Zowel de perioden van wederopbloei als het voortbestaan van het type waren gebaseerd op ideologische principes en beïnvloed door culturele fantasieën, in woord en beeld, over de pastorale idylle van het platteland.

Tafuri benadrukte het sterke contrast – de bijna polaire tegenstelling – tussen het platteland en de stad. Hij wees op de spanning tussen enerzijds het verwerven van *virtus* door zich af te zonderen van de zaken van de stad (*negotium*) en anderzijds op het genot van ontspanning (*otium*) en intellectuele ontwikkeling (*humanitas*). In feite lag aan deze geïdealiseerde retraite een eeuwenlang

sumption of the territory and the destruction of the landscape.

Tafuri's review of *The Villa* from March 1993 was published in *L'indice dei libri del mese*, a monthly founded ten years earlier as an Italian counterpart to *The Times Literary Supplement* and *The New York Review of Books*. At the time of writing, he was near the end of his life: his last major book, *Ricerca del rinascimento: Principi, città, architettura*, translated into English in 2006, had been published in 1992, and Tafuri would die of a heart attack, after a long period of illness, in February 1994. About Ackerman's book, he was positive, praising the approach, which he described as a blend of Anglo-Saxon empiricism and German philology. He situated the book within the historiographical tradition of the *longue durée*, visible in the genealogical examination of the villa type, as an exploration spanning 11 chapters and many centuries. Ackerman starts by unpacking the origin of the villa in Ancient Rome through a detailed analysis of the term. He then moves on to describe its first revival in the Renaissance and its reinterpretation in the sixteenth century by Palladio. The chapters in the second half focus on the return of the villa and the invention of the landscape in the eighteenth and nineteenth centuries, by means of a detailed analysis of projects by Thomas Jefferson, Andrew Jackson Downing, Frank Lloyd Wright and Le Corbusier. Ackerman presents the villa as a type originating in precise needs (psychological, social and political), but also as the product of a fantasy that endured across centuries. As a building in the countryside designed for enjoyment and relaxation, the villa was never totally detached from the city, but nevertheless constructed in opposition. Both the revivals and the endurance of the type were driven by ideological underpinnings, influenced by the cultural imagination, in words and images, of the pastoral idyllic countryside.

The stark contrast – the nearly polar opposition – between the countryside and the city, was highlighted by Tafuri. He underlined the tension between, on the one hand, acquiring *virtus* by isolating oneself from the city business (*negotium*) and, on the other, embracing relaxation (*otium*) alongside intellectual development (*humanitas*). The backdrop of this idealised retreat, in reality, was a centuries-long process of land expropriation, enclosures and exploitation of resources.

Alexander Jackson David, Map of Llewellyn Park and Villa Sites, 1857

proces van landonteigening, omheining en de exploitatie van natuurlijke bronnen ten grondslag.

Tafari benoemde verschillende aandachtspunten, zoals de suggestie dat Ackerman's hoofdstuk over Andrew Jackson Downing en de Amerikaanse romantische villa, in samenhang met het hoofdstuk over Thomas Jefferson, baat zou hebben gehad bij verdere uitwerking en contextualisering. Hij onderschreef ook dat de villa historisch gezien altijd het alter ego van de stad is geweest. Haar 'democratisering' in de negentiende eeuw, gefaciliteerd door figuren als de Engelsman John Claudius Loudon en de Amerikanen Alexander Jackson Davis en Andrew Jackson Downing, markeerde een belangrijke schaalverschuiving: de villa werd toegankelijk voor de middenklasse. Tafari beschouwde projecten als Llewellyn Park in New Jersey en Riverside in Illinois, die Ackerman slechts terloops had genoemd, als baanbrekend, omdat ze een belangrijk signaal waren van hoe de villa bezig was suburbaan te integreren met de

Tafari identified some areas of concern. He suggested that Ackerman's chapter on Andrew Jackson Downing and the American Romantic Villa could have benefitted – in conjunction with the chapter on Thomas Jefferson – from a further elaboration and contextualisation. He also affirmed that from a historical perspective, the villa has always been the alter ego of the city. Its 'democratisation' in the nineteenth century, facilitated by figures like John Claudius Loudon in England and Alexander Jackson Davis and Andrew Jackson Downing in the United States, signalled a significant shift in scale, as the villa became accessible to the middle class. For Tafari, projects like Llewellyn Park in New Jersey and Riverside in Illinois, which Ackerman had only mentioned in passing, were pivotal projects that illustrated a significant shift towards the suburban integration of the villa with downtown infrastructure.

infrastructuur van de binnenstad. Het was het begin van een overgangssituatie voor de villa, die zich ontwikkelde tot een 'omgekeerde stad' – de titel van Tafari's bespreking luidde: 'La città rovesciata' – en het einde markeerde van haar naturalistische en antistedelijke ethiek. Daarnaast benadrukte Tafari de secularisatie en 'mundanisatie' van de villa, die Ackerman impliciet had blootgelegd in het hoofdstuk over Wright en Le Corbusier. Le Corbusier week af van de ideologische traditie waarin de villa een geïsoleerd type was. Dit bleek niet alleen uit prototypen als zijn Maison Citrohan en Villa Stein-de-Monzie, die tot doel hadden het stedelijk leven te vieren – iets wat duidelijk tot uitdrukking werd gebracht door de 'chambre à ciel ouvert', het beroemde dak van het appartement van Charles de Beistegui – maar, later, ook uit zijn experimenten met de Immeuble Villas en het Plan Obus.

Wanneer we Tafari's recensie en het boek van Ackerman naast elkaar leggen, duiken twee belangrijke gezichtspunten op. Ackerman beschouwde de villa en het ondersteunende apparaat aan literatuur, kunst en theorie als een type en het villaleven als een manier van leven die meer dan 2.000 jaar onveranderd waren gebleven. Tafari echter benadrukte haar geschiedenis als een era van sterke onderbrekingen. Volgens hem vertegenwoordigt de *longue durée* van de villa haar essentiële vermogen om de tijd te doorstaan en te weerstaan, en om te reageren op een 'krachtige neiging' om de stad te ontvluchten, die al in het patricische Rome bestond.

Tafari wees erop dat Ackerman uitgebreid gebruik maakte van referenties uit de literatuur, en niet alleen uit de geschiedenis van het denken. De auteur van *The Villa* wilde inderdaad een breder publiek aanspreken, inclusief kunsthistorici en economische, theoretische en politieke historici. Zo verweefde hij de literatuur naadloos met politiek, mecenaat en – uiteindelijk – met architectuur. Deze integratie is cruciaal, omdat ze licht werpt op ideologische, architectonische en contextuele kwesties. Tafari's nadruk op het belang van context in de historische methodologie, een terugkerend thema in zijn professionele leven, heeft ook Ackerman's benadering beïnvloed.

Concluderend prees Tafari Ackerman's vermogen om complexe historiografische kwesties aan de orde te stellen en zijn boek door zijn heldere schrijfstijl toegankelijk te maken voor zowel studenten als leken. *The Villa* representeert niet alleen, net als een aantal andere invloedrijke teksten

It marks a transformative period for the villa, which evolved into a 'reversed city' – 'La città rovesciata' was the title of Tafari's review – marking the end of its naturalistic and anti-urban ethics. Moreover, Tafari stressed the secularisation and 'mundanisisation' of the villa, implicitly exposed in Ackerman's chapter on Wright and Le Corbusier. Le Corbusier departed from the villa's ideological tradition as an isolated type. This was evident not only in prototypes like his Maison Citrohan and Villa Stein-de-Monzie, which aimed to celebrate urban life – something clearly expressed by the 'chambre à ciel ouvert', the famous roof of Charles de Beistegui's apartment – but, later, also in his experiments with the Immeuble Villas and the Plan Obus.

Reading Tafari's review and Ackerman's book side by side, it is possible to see two significant perspectives. Ackerman viewed the villa, and its supportive apparatus of literature, arts and treatises, as a type and as a form of life that remained unaltered for over 2,000 years. Tafari stressed its history of strong discontinuities. In his mind, the *longue durée* of the villa represents its quintessential ability to endure and resist time, as well as to respond to the 'operative mentality', already present in patrician Rome, of escaping the city.

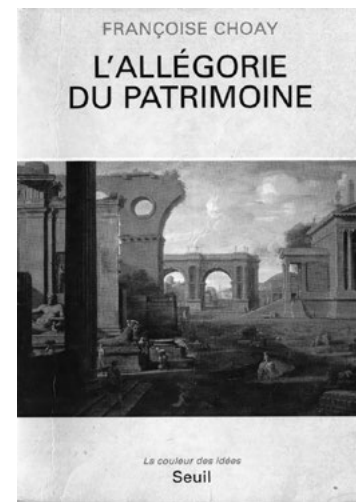
Tafari highlighted Ackerman's extensive use of literary references, not merely coming from the history of ideas. The author of *The Villa* did indeed try to speak to a wider audience, including art historians, but also historians of economics, theory and politics. In this way, he seamlessly intertwined literature with politics, patronage and – ultimately – architecture. This integration is crucial, because it sheds light on the issue of ideology, architecture, and context. Tafari's emphasis on the importance of context in historical methodology, a theme recurrent throughout his career, also significantly influenced Ackerman's approach.

Ultimately, Tafari concluded by commending Ackerman's capacity to tackle complex historiographical questions, and to make his book accessible to both students and non-specialists thanks to a clear writing style. *The Villa*, alongside other seminal texts of its time like George Teyssot's early writings and Dolores Hayden's *The Grand Domestic Revolution* from 1981, not only reflects the influence of feminist movements by addressing gender, reproduction and

uit die tijd, zoals de vroege geschriften van George Teyssot en *The Grand Domestic Revolution* van Dolores Hayden uit 1981, de invloed van de feministische beweging door gender, voortplanting en familie in de architectuur aan de orde te stellen, maar hielp ook het discours over de domestieke ruimte op de agenda van de architectuurgeschiedenis te krijgen.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

family in architecture. It also contributed significantly to placing the discourse on domestic space on the agenda of architecture history.

Geert Bekaert, Zonder titel, *Archis* 9 (1992), 53

Françoise Choay, *L'Allégorie du patrimoine* (Parijs: Éditions du Seuil, 1992)

Geert Bekaert, Untitled, *Archis* 9 (1992), 53

Françoise Choay, *L'Allégorie du patrimoine* (Paris: Éditions du Seuil, 1992)

Bouw- bekwaamheid

Christophe Van Gerrewey

We worden tegenwoordig daadwerkelijk geconfronteerd met de alleenheerschappij van de techniek en de wereldwijde verspreiding van de 'ruimte van de inplugbare systemen'. Die tendens moet worden gestopt, zonder in nostalgie te vervallen. Het probleem waarmee we worden geconfronteerd, is hoe we ervoor kunnen zorgen dat technische vooruitgang kan bestaan naast het proces van institutionalisering, dat met name dankzij 'bouwbekwaamheid' uitgaat van het behoud en de permanente herschepping van onze fysieke, levende band met de wereld om ons heen.¹

Deze fundamentele bezorgdheid deelde de Franse architectuur- en stadstheoreticus Françoise Choay (1925-) in een interview uit 2006 met Lionel Devlieger, een van de oprichters van Rotor. Choay vroeg zich af of we de band met de geschiedenis niet aan het verliezen zijn – de titel van het gesprek is niet toevallig 'Rampzalig geheugenverlies' – en daardoor ook het vermogen om überhaupt nog aan architectuur te doen.

Eenzelfde soort bekommernis klinkt door in een van haar belangrijkste publicaties: *L'Allégorie*

Competence to Build

Christophe Van Gerrewey

These days we are indeed faced with the hegemony of technology and the worldwide spread of the 'space of plug-in space'. We must stop that trend without resorting to nostalgia. The problem confronting us is: how do we ensure that technical progress can coexist with the process of institutionalization which implies the preservation and the permanent re-creation, through our 'competence to build', of the physical, living bond with the world around us?¹

This fundamental concern was expressed by French architecture and urban theorist Françoise Choay (b. 1925) in an interview in 2006 with Lionel Devlieger, one of the co-founders of Rotor. Choay suggested that we are losing the connection to history – the title of the conversation is, not coincidentally, 'On The Disaster of Amnesia' – and therefore also the general ability to produce architecture.

A similar concern is reflected in one of her most important publications: *L'Allégorie du patrimoine*, published in French in 1992, and translated in 2001 into English.² The book is well-known